ABC THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd. No. HD-2430-13
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

اسلام آباد ۾ جي اليون ڪورٽ ويجهو آڇڪاتي دماڪو، 12 جڻا شهيد، 27 زخمي

موٽر سائيڪل تي سوار آڇڪاتي بمبار پوليس جي گاڏي جي ويجهو پهتو ۽ پاڻ کي دماڪي سان اڏائي ڇڏيو. دماڪي سبب ويجهو بيٺل گاڏين کي باهه وڪڙي وئي

دماڪي بعد سيڪيورٽي فورسز علاقي کي گهيريو. رپورٽ زخمين ۽ وڪيل ۽ اصيل پڻ شامل. زخمين کي پمز اسپتال نيو ويو. ايمرجنسي لاڳو. متاثر علاقي کي سيل ڪيو ويو

آڇڪاتي بمبار جا عضرا اڌي عدالت جي اندر وڃي ڪريا. دماڪو آڇڪاتي هو ۽ واقعي واري هنڌ تان مبينا آڇڪاتي بمبار جي مُنڍي به هٿ آئي آهي: پوليس عملدار

ڪورٽ باهران دماڪي ۾ پارٽي اسپانسرڊ ۽ افغان طالبان جي پراڪسي "فتنه الخوارج" ملوث آهي، مذهبڪ 12 آڪٽوبر 39 منٽن تي آڇڪاتي حملو ٿيو: وفاقي ڪهرو وزير جي تصديق

اسان جي جي پهرين ترجيح آڇڪاتي بمبار جي سڃاڻپ ڪرڻ آهي، حملي ۾ ملوث ڪردارن کي ولڪو ڪرينداسين، وائا حملي ۾ افغانستان ملوث آهي: محسن نقوي جون ميڊيا سان ڳالهپون

اسلام آباد (اسٽيٽرنگ ڊيسڪ) اسلام آباد جي اليون سيڪٽر ۾ ڪورٽ پرسان آڇڪاتي دماڪي جي نتيجي ۾ 12 جڻا شهيد ۽ ڪيترائي زخمي ٿي پيا آهن

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف انهن ڌماڪن ۾ جاڻ گهايل ٿيل سڀني شهرين سان همدرديءَ جو اظهار ڪيو آهي. وزيراعظم دماڪي جي تحقيقات جلد مڪمل ڪرڻ جو هدايت ڪئي آهي. وزيراعظم دماڪي جي سخت نوٽس وٺندي ٻڌايو ته ڪيترن ئي زخمين کي پمز اسپتال نيو ويو. ايمرجنسي لاڳو. متاثر علاقي کي سيل ڪيو ويو

آڇڪاتي بمبار جا عضرا اڌي عدالت جي اندر وڃي ڪريا. دماڪو آڇڪاتي هو ۽ واقعي واري هنڌ تان مبينا آڇڪاتي بمبار جي مُنڍي به هٿ آئي آهي: پوليس عملدار

ڪورٽ باهران دماڪي ۾ پارٽي اسپانسرڊ ۽ افغان طالبان جي پراڪسي "فتنه الخوارج" ملوث آهي، مذهبڪ 12 آڪٽوبر 39 منٽن تي آڇڪاتي حملو ٿيو: وفاقي ڪهرو وزير جي تصديق

اسان جي جي پهرين ترجيح آڇڪاتي بمبار جي سڃاڻپ ڪرڻ آهي، حملي ۾ ملوث ڪردارن کي ولڪو ڪرينداسين، وائا حملي ۾ افغانستان ملوث آهي: محسن نقوي جون ميڊيا سان ڳالهپون

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف ڌماڪي ۾ زخمي

بقایا 1 | اسلام آباد/ڈاسکو

آبگیاہی ممبار پولیس جی گنالی جی ویچھو بھارو پلاٹ ء پلاٹ کی دماکھی سان لاٹاہی چڈیں دماکھی سب ویچھو بھارو گنالیں کی باھو پرسنل موجب دماکھی جی ڈھن در آبگیاہی ممبار عاضوا گلی عدالت جی اندر جی کریا پولیس موجب دماکھی جی ڈھن کی نقصان پھونچ من ھن ھک پولیس جی ء نے جی کالیوں ڈیوں پولیس جو چوٹ آھی ء دماکھو آبگیاہی ھو ء راڈھی ولی منا سیتا آبگیاہی ھو ء جی دیکھی ء ھت کی آھی دماکھی جی ڈھن ء 12 چٹا ھو شھید ء 70 کن ڈیکھ زخمی ڈیں ڈیکھی ء اصیل بیل شامل آھن دماکھی جی زخمین کی پسر استیال ایو نور آھے ء استیال دی ڈیکھی ء راڈھی ولی کالیوں ڈیوں ھن ھک پولیس جی ء نے جی کالیوں ڈیوں ھن جو چوٹ آھی ء دماکھو آبگیاہی ھو ء راڈھی ولی منا سیتا آبگیاہی ھو ء جی دیکھی ء ھت آبگیاہی ھو ء پاٹ کی دماکھی سان لاٹاہی چڈیر ھو ولیا ء ھی کلیمرلیس ھک ڈیکھی ء ھوا حسابی ء افغانستان ھاوا ء آبی افغان عاڑتھی ھن ھن مارٹیکیشن ڈیٹی رھی

بقایا 2 | وزیرستان

شھباز شریف اسلام آباد جی سیکٹر جی الیون جی عدالت ء پارٹی پلیمانی رکنڑاں سرگرم آھن الخوارج ء فقرہ انھندستان ولی ء دھشتگردی حملی جی پروبو مدست ھندی پیر آھے ء دھشتگرد جون اھوین ھزاریانیوں ھکاریانیوں دھشتگردی خلاف ساں ھیں عزم کی کھیرو تمیزن جو سکھل ھاضمی ء فقر انھندستان ء فقر الخوارج جی زخمین جی ھیٹ ھک صحیح ڈیکھی ء ڈیھ ڈیھ ڈیھ

روزانه
عکبرت
ایڈیٹوریل

اسلام آباد ڈماکو۔ افغانستان جي سرزمين تان آئيل نئون دهشتگردي ۽ جو محاذ

صفحه 4

رايا زاهد اختر خانڊيه

خواب ۾ پٽو ۽ بينظير سان ملاقات، آئين جي جيانڪو تي روحن جو احتجاج

صفحه 4

صدر زرداري ۽ جو جمهوريت جي استحڪام ۾ ڪردار

محمد خان ليغاري

صفحه 4

فقير حاجن نظاماڻي

شهيد دريا خان نظاماڻي!

صفحه 4

ايڊيٽوريل هال ڪنري ۽ تقريب،ايئر پي اي نواب تيمور ٽالپر ۽ حيسڪر افيسرن جي شرڪت

عمرڪوٽ جي چار ٽيبرن ۾ لوڊشيڊنگ تي ڪڙڪ ۽ ڪنري ۾ ۽ نواڻ ڊيئر ناهڻ جو اعلان

ڪنري جي ٻن ٽيبرن ڊيئر نمبر ڊ ڪ ۽ ٽي سميت عمرڪوٽ جا چار ٽيبرجيلي ۾ لوڊشيڊنگ ڪان ٿري ڪرڻ جي ايئر ايم يو سائن ڪنري ويو

جيسڪر چيف پارٽن ديوٽي دوران شهيد ڊينڊ واپڊا ملازمن جي وارثن کي مڪمل سهڪار ۽ مسئلا حل ڪرڻ جي يقين ڏياني ڪرائي

ٽيبٽ پائٽر عملو واپڊا جي رپڙهه جي هڏي واري حيثيت رکي ٿو،واپڊا ۽ بهڻري ۽ بجلي چوري جي رڪاوٽ لاءِ هر ممڪن ڪوشش جاري آهي،جيسڪر چيف

عمرڪوٽ (ريورٽ)ڊاڪٽر شرڪت ڪشي هن صوبائي وزير جيسڪر چيف فيض الله ڪاهي پارٽن ڪنري جي ٻن ٽيبرن ڊيئر نمبر هڪ ۽ ٽي سميت عمرڪوٽ جا چار ٽيبرجيلي جو لوڊشيڊنگ ڪان ٿري ڪرڻ جي ايئر ايم يو سائن ڪيو ۽ ڪنري ۽ رڌيڪ ۾ نواڻ ڊيئر قائم ڪرڻ جا اعلان ڪيا جيسڪر چيف پارٽن ديوٽي دوران شهيد ڊينڊ واپڊا ملازمن جي وارثن کي مڪمل سهڪار ۽ مسئلا حل ڪرڻ جي يقين ڏياني ڪرائي

اڳيون ۾ ممبرڪين شرڪت ڪشي هن صوبائي وزير جيسڪر چيف فيض الله ڪاهي پارٽن ڪنري جي ٻن ٽيبرن ڊيئر نمبر هڪ ۽ ٽي سميت عمرڪوٽ جا چار ٽيبرجيلي جو لوڊشيڊنگ ڪان ٿري ڪرڻ جي ايئر ايم يو سائن ڪيو ۽ ڪنري ۽ رڌيڪ ۾ نواڻ ڊيئر قائم ڪرڻ جا اعلان ڪيا جيسڪر چيف پارٽن ديوٽي دوران شهيد ڊينڊ واپڊا ملازمن جي وارثن کي مڪمل سهڪار ۽ مسئلا حل ڪرڻ جي يقين ڏياني ڪرائي

چيو ته لائين اسٽاف جي حفاظت اسان جي

عمرڪوٽ: چارڊيئرن ۾ لوڊشيڊنگ تي ڪڙڪ ۽ ڪنري ۾ ۽ نواڻ ڊيئر ناهڻ جو اعلان

ڊيپارچا ۾ روهڙيءَ ڪنال تباهي جو شڪار،عوام پريشانيءَ ۾ مبتلا

هنگورچا رسول آباد محراب پور ڊيپارچا سوئي گئس ۽ وڏي تعداد ۾ ٻوڙاڻا هن پل تان ڪنڊرن تا ٻر پل زبون حالت ۾ آهي

پل هنڌان هنڌان ٽٽي پئي،ڪنهن به وقت ڪري سگهي ٿي،پيرپائي تي ٻاڻ پڄي سگهي ٿو

پل ڪنڊ جي صورت ۾ اختيار ڪري سگهي ٿي،جلد کان جلد نوٽيس ورتو وڃي ۽ ٽنڊر ڪرايا وڃن،رهواسي

ڊيپارچا (ن ن)ڊيپارچا روهڙيءَ ڪنال جي پل مڪمل تباهي جو شڪار،عوام پريشانيءَ ۾ مبتلا ڏٺين ڪاڻين جو ڪراس تي ٻڌل ڊيپارچا روهڙيءَ ڪنال واري پل تباهه ٿي وئي ڪنهن ٽوئيس ۾ روڊ پل تعميرڪرائي ڏني وڃي هنان جي عوام جو پرزور مطالبو آهي ته هن پل ڏانهن ڪيو وڃي

روڊ ڪنڊ ڪري تو جيڪو مختلف شهرن سان ملي ٿو جنهن ۾ هنگورچا رسول آباد محراب پور ڊيپارچا سوئي گئس ۽ وڏي تعداد ۾ ٻوڙ هن پل تان ڪنڊرن تا ٻڌل آهي جنهن ۾ وڏي حالت ۾ آهي هنڌان هنڌان ٽٽي پئي آهي ڪنهن به وقت ڪري سگهي ٿي ۽ ڪوڙو نقصان ڪري سگهي ٿي

ڊي سي آفيس خيرپور ۽ سمال ميڊيم انٽرپرائزز جا چيڪ ڊيئي جي تقريب

خيرپور (ن ن)ڪاڪاڻ سيڪٽر فائونڊيشن (GSF)ان گروٽ فار روول ايڊوانسمينٽ سٽين ايبل پروگرامز (GRASP)تحت سمال ميڊيم انٽرپرائزز (SMEs)ان ڪاميابيءَ ڀيل ٽنين ڪاروبارين کي ٻيچڪ ڪڍڻ جي تقريب ڪاروبارين کي ٻيچڪ ڪڍڻ جي تقريب سرخي ۽ ڀڄي ڪشڪر ڀياس حسين راهوجو هڪ هزار 2 ڪروڙ جا 5 ڪ ڪروڙ جا 1 ڪ ڪروڙ جا 3 ڪ ڪروڙ جا 2 ڪ ڪروڙ جا 1 ڪ ڪروڙ جا 6 ڪروڙ جا 7 ڪروڙ جا ڇڪ ڪروڙ جا 5 ڪروڙ جا 3

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan

متحده عرب امارات ہر قیمت 2 درھم - سعودی عرب ہر 2 ریال

ABC CERTIFIED

روزنامہ عبرت

ایڈیٹر انچیف و پبلشر: خالی اسد عابد

میرے اخبار پرنٹر نامہ حمل سوہو بلیوار پرنٹرز مل چوبگی عبرت گروپ آف پبلیکیشنز
جی دست عبرت بلڈنگ گلشنِ کلاں جنرل بس اڈہ مل چوبگی

روزنامہ عبرت ملاکنڈ ایجنسی و باقاعدہ تصدیق شدہ پی ایس آئی رجسٹرڈ اشاعت رکنڈ اور اٹھی

Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191

Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

اربع 12 نومبر 2025ء

اسلام آباد ڈماکے۔ افغانستان جي سرزمين تان آئيل نئون دهشتگرديءَ جو محاذ

اسلام آباد جي علاقتي حي-11 ڪجهريءَ جي ٻاهران ٽيل ڌرڪش ڌماڪو ملڪ لاءِ هڪ ٻيو وڏو المي آهي، جنهن ۾ 12 بيگناهن ماڻهن شهيد ۽ ڪئين زخمي ٿي ٻيا. هيءَ رڳو دهشتگرديءَ جو واقعو نہ پر پاڪستان جي سلامتي ۽ خودمختياريءَ تي سڌو حملو آهي. اهو حملو اُن فتنه پرست سوچ جو تسلسل آهي، جنهن ڪجهه ڏينهن اڳ ٽيڪسلا ۾ ٿيل ڌرڪش ڌماڪي ۾ قرار ڏنو ڇڪي آهي ۽ جنهن جي پليان صاف ظاهر آهي ته هو ته خطي ۽ پاڪستان کي غير مستحڪم ڪرڻ واري سازش جاري آهي. حملو جي-11 ڪجهريءَ جي مرڪزي دروازي تي ٿيل جنسي ۽ ان وقت وڪيل، شهري ۽ پوليس اهلڪار پنهنجي فرض تي موجود هئا. خودڪش بمبار جو هدف اسلام آباد پوليس جي پيٽرولنگ اسڪواڊ هو پر ڌماڪي جي شدت ايتري هئي جو ڪيترائي راهگير ۽ وڪيل به ان جي ليپيٽ ۾ اچي ويا. اهڙي ڪارروائيءَ جي منصوبابندي ڪنهن اُتوپيل دهشتگرد جي ذهن مان نٿي ٿي سگهي هي هڪ منظر ۽ پرڏيهي مدد سان تيار ڪيل منصوبو آهي، جنهن جو مقصد پاڪستان ۽ خوف، انتشار ۽ بيچيني پيدا ڪرڻ آهي. ڳهو وزير محسن نقويءَ جو بيان صورتحال جي سنگيني کي واضح ڪري ٿو ته تسليم ڪيو ته افغانستان جي سرزمين تي اهڙا دهشتگرد ٽريننگ وٺن ٿا ۽ پوءِ پاڪستان اندر حملا ڪن ٿا. اهو افراتفري نہ آهي، پر سوال اهو آهي ته جڏهن پاڪستان بار بار افغانستان کي شاهديون ڏئي ٿو ته ٻه اُن ملڪ مان اهڙيون ڪارروايون چو جاري آهن؟ افغانستان جي مليءَ تان پاڪستاني شهرين جو رت وهائڻ ته رڳو بين الاقوامي قانون جي ڀڃڪڙي آهي، پر انسانيت جي توهين ۽ آهي.

وزيراعظم شهباز شريف جو رد عمل پڻ واضح ۽ سخت هو ۽ هن سڌو لفظن ۾ چيو ته هنستان جي حمايت يافته دهشتگرديءَ جو مقصد پاڪستان کي ڪمزور ڪرڻ آهي، پر قوم جو حوصلو ڪڏهن نہ ٽُٽندو. هن ٻيهار ’فتنه الهندُ‘ ۽ ’فتنه الخوارج‘ جي خلاف قومي اتحاد جي ضرورت کي اجاگر ڪري ٿو هاڻي وقت اچي ويو آهي ته سفارتي سطح تي دنيا آڏو هنستان جي اُهڙيءَ ڪردار کي بي نقاب ڪيو وڃي، جيڪو افغان سرزمين ذريعي پاڪستان ۾ دهشتگرديءَ کي هوا ڏئي رهيو آهي هي حملو اُن وقت ٿيو آهي جڏهن پاڪستان سرحدي علاقن ۾ ۽ ساڳين ٽمڪين سان منهن ڏئي رهيو آهي ڪجهه ڏينهن اُڳ ٻاڻا ۾ ۽ اهڙي ڌرتي جو خودڪش حملو ٿيو جنهن ۾ معصوم ٻارڙا ۽ ماريءَ ويا. پنهنجي واقعن جو هڪ ئي مقصد آهي. پاڪستان کي عدم استحڪام ۽ خوف ۽ مبتلا رکڻ پر تاريخ شاهد آهي ته پاڪستاني قوم دهشتگرديءَ خلاف هر پيرو متحد ٿي نڪتي آهي ۽ دشمن جي هر سازش کي ناڪام بڻايو آهي. اسلام آباد جهڙي محفوظ سمجهيو ويندڙ علاقي ۾ اهڙو حملو سيڪيورٽي جي نظام لاءِ به وڏو سوال آهي. حڪومت ۽ قانون لاڳو ڪندڙ ادارن کي نہ رڳو ذميواريون جي نشاندهي ڪرڻي پونديءَ پر اهو به ڏسڻو پوندو ته دهشتگرد ڪهڙي رستي سان گاديءَ جي هن مرڪز تائين پهتو فوري تحقيق سان گڏوگڏ هڪ نئين حفاظتي حڪمت عملي ضروري آهي، جو نہ دهشتگرديءَ جو مقابلو رڳو بندوق سان نہ پر ذهني ۽ انٽيليجنس سطح تي به ڪرڻ پوندو.

انساني وقار جي علمبردار۔ ڊاڪٽر عارفہ سيده زهرا جو وڇوڙو

پاڪستان جي علمي، ادبي ۽ انساني حقن واري دنيا اڄ هڪ وڏي شخصيت کان محروم ٿي وئي آهي ڊاڪٽر عارفہ سيده زهرا جو لاڏاڻو رڳو هڪ فرد جو وڇوڙو ناهي، پر هڪ اهڙي فڪر، فڪر جو آزاديءَ ۽ علمي اخلاص جي پڇاڻي آهي، جنهن سماج کي بهتر بڻائڻ لاءِ پنهنجي سڄي زندگيءَ وقف ڪري ڇڏي هيءَ اُن نسل سان واسطو رکندي هئي، جيڪي علم کي عبادت ۽ تعليم کي تبديليءَ جو اوزار سمجهندو هئا. ڊاڪٽر عارفہ سيده زهرا جو علمي سفر به مثالي رهيو هوءَ نہ رڳو لاهور ڪاليج فار ويمين يونیورسٽي ۽ گورنمينٽ ڪاليج يونیورسٽيءَ مان اعليٰ تعليم حاصل ڪئي، پر آمريڪا مان پي ايچ ڊي جي علمي سطح تي به پاڪستان جو نالو روشن ڪيو سندس فڪر جو مرڪز انساني حق، عورتن جو خودمختياريءَ ۽ سماجي انصاف هئا. هوءَ يقين رکندي هئي ته تعليم ئي اِها قوت آهي جيڪا عورت کي بااختيار بڻائي سگهي ٿي ۽ سماج ۾ اصلي تبديليءَ آڻي سگهي ٿي. ڊاڪٽر عارفہ سيده زهرا کي تمغہ امتياز، فاطمہ جناح ايوارڊ ۽ ڪيترائين بين الاقوامي اعزاز ان جي علمي ۽ سماجي خدمتن جو اعتراف آهن هوءَ پنهنجي فڪر، گفتگو ۽ تحريرن ۾ ثقافتي ورثي جي حفاظت لاءِ هڪ روشن آواز هئي سندس علمي مجلسون ۽ ويبيوز نوجوانن ۾ فڪر، سچائي ۽ سوال ڪرڻ جي همت پيدا ڪنديون هيا. ڊاڪٽر زهرا جو لاڏاڻو ڪي اهڙو خال ڇڏي ويو آهي، جنهن کي علم ۽ انسانيت سان محبت ڪندڙ ڏهين ڏينهن تي محسوس ڪري سگهن ٿيون. هوءَ هڪ استاد کان وڌيڪ هڪ فڪر هئي. جيڪا پڙهائيندي ۽ هئي، پر پاڻ به سماج کان سکندي رهي. سندس ٻاڪ علم جي تقدس، عورت جي وقار ۽ انسان جي حقن لاءِ هڪ دائمي تحريڪ جي صورت ۾ زنده رهندي.

27هين ترميم، طاقت جي نئين رانڌ ۽ ايندڙ ٻه مهينا!

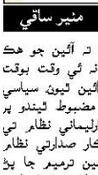

منير ساڻي

ملڪ جي اُتين ۾ ترميم ڪرڻ جو ٽالو اڃ ساڻ ئي سياسي ماحول ۾ گرمي وڌي ويندي آهي. 26هين ترميم ۽ 27هين ترميم جي هونديءَ ۾ هائي اِها اڪيچائي سڄي ٿابت ٿي رهي آهي. ملڪ ٻيهر سياسي هلچل جي گرفت ۾ اچي ويو آهي. اُميد آهي ته آئيني ترميمون آخر ڪنهن حاصل مقصد يا وقتي ضرورت تحت ڪيون ويندڙيون آهن هر بن ٽن سال ڪان پوءِ نئين ترميم آڻڻ سان عوام ۽ سياسي پارٽين ۾ شڪ ۽ خدشا وڌندا وڃن ٿا. ڇڪتائون واقعي سڌارا مقصد آهن؟ اُتين جو هڪ جامع جائزو ولي سب خاميون تان ڪي پيرو درست ڪيون وڃن. ته ٿي وڃت بوقت من پسند تبديليون ڪيون وڃن. جيڪي رڳو سياسي تڪرار وڌائين ٿيون سياسي مبصرن موجب ستاويهين آئيني ترميم سان هڪ ادارو ۽ وڌيڪ مضبوط ٿيندو ۽ عدليہ وڌيڪ ڪمزور ٿي سگهي ٿي، جنهن جا اثر جمهوريءَ ۽ پارليماني نظام تي پُڄي سگهن ٿا. ڪجهه ماهرن جو خيال آهي ته هي رستو آخرڪار صدارتي نظام ڏانهن ولي وڃي سگهي ٿو. ستاويهين ترميم کان پوءِ هاڻي 28هين ترميم جا پڇ ڇوهل بڻڻ ۾ اچن پيا. سياسي پنڊتن جو چوڻ آهي ته ڇڪتائون جو سلسلو اُتين ٿي جاري رهيو تو ملڪ ۾ سياسي عدم استحڪام ۽ وڌيڪ تيزي ڏيڻ ويندي. جي ٻه آءِ سرياهم مولانا فضل الرحمان ۽ اُڪيڪتين جو ماهر پيپلز پارٽيءَ جي سينيٽر اُڪواڻ منظور وساڻ جو چوڻ آهي ته نومبر جو مهينو سياسي لحاظ کان خطرناڪ ثابت ٿيندو. اهو بيان سياسي ماحول ۾ وڌيڪ گرمي پيدا ڪري رهيو آهي، جو ته 27هين ترميم کان پوءِ اُڪ ٻي پي ٻڌيني ۽ ڇڪتائن جو ماحول موجود آهي. ترميم جي نڪتن ۽ وفاقي آئيني عدالت قائم ڪرڻ ۽ سپريم ڪورٽ کي الڳ ڪرڻ جي تجويز شامل آهي. ظاهري طور تي اهو قدم مثبت لڳي ٿي ته عدالتن ۽ سائن ڪان هزارين ڪيس التوا ۾ پيا آهن ڇڪتائن حڪومت جي نيت صاف آهي ته هي قدم انصاف جي نظام ۽ سڌارو آڻي سگهي ٿو.

اهو نڪتو ته ڇڪتائن هڪ سال اندر ڪيس تہ فيصلو ته ٿيو ته اهو پاڻمرادو ختم ٿي ويندو عملي طور تي لاڳو ٿيو ته عدالتي ڪارڪردگيءَ ۽ وڏي تبديليءَ جي سگهي ٿي. ماڻهن کان موجود هزارن جي تعداد ۾ ڪيسن مان جان ڇڏائي ويندي. پر قانوني ماهرن جو چوڻ آهي ته جنجن جي مقرريءَ جو نئون طريقو شفاف نہ هوندو ۽ اُن عدليہ جي آزاديءَ متاثر ٿيندي. ماضيءَ ۾ جا ڪجهه عدالتي فيصلا اُنهن خدشن کي وڌيڪ تقويت ڏين ٿا حقيقت اِها آهي ته عدليہ ۽ سڌارن جي ضرورت ته ضرور آهي پر شفافيت ڪانسواءِ هر قدم تضاڪارتا ٿي سگهي ٿو ترميمن ۾ هٿياربند فوج سان لاڳاپيل ڪجهه شقون به شامل آهن. جن تي وڏين پارٽين اتفاق ڪري ورتو آهي. حڪومت جو مؤقف آهي ته اندروني ۽ ٻاهرين خطرن جي پسمنظر ۾ اهي قدم ضروري هئا. وقت ٻڌائيندو ته اهو فيصلا درست هو يا نہ...؟ پٽي پاسي ۾ ترميم ملڪ ۾ سياسي ڇڪتائن واري صورتحال پيدا ڪري ڇڏي آهي. مسلم ليگ (ن)، پ. پ. آئي. پي. ايم. يو. اي. اين. پي. ۽ پيون پارٽيون حمايتيءَ طور ميدان ۾ موجود آهن. جڏهن ته جي يو آءِ (ف) ۽ پي ٽي آئي ترميم جي مخالفت ڪري رهي آهي. مخالف ڌر ته ترميم خلاف تحريڪ جو اعلان ڪيو آهي تاڙو ۽ ڊينهن آڳ مولانا فضل الرحمان جي بلاول هاؤس ۾ آصف زرداري، بلاول ڀٽو ۽ ڳهو وزير محسن نقويءَ سان ملاقات ۾ انهيءَ معاملي تي ٿي. ڏريعن موجب اختلافن باوجود ڇڪتائن جو سلسلو جاري رکڻ تي اتفاق ڪيو ويو آهي. ڪجهه ذريعن جو چوڻ آهي ته حڪومت آخرڪار مولانا فضل الرحمان کي به راضي ڪري ويندي ۽ ستاويهين ترميم کان پوءِ مولانا فضل الرحمان کي به راضي ڪري ويندي ۽ مخالف ڌر کان ترميم خلاف تحريڪ جو اعلان ڪيو آهي تاڙو به ڊينهن آڳ مولانا فضل الرحمان جي بلاول هاؤس ۾ آصف زرداري، بلاول ڀٽو ۽ ڳهو وزير محسن نقويءَ سان ملاقات ۾ انهيءَ معاملي تي ٿي. ڏريعن موجب اختلافن باوجود ڇڪتائن جو سلسلو جاري رکڻ تي اتفاق ڪيو ويو آهي. ڪجهه ذريعن جو چوڻ آهي ته حڪومت آخرڪار مولانا فضل الرحمان کي به راضي ڪري ويندي ۽ ستاويهين ترميم کان

صدر زرداريءَ جو جمهوريت جي استحڪام ۾ ڪردار

محمد خان ابڙو

پاڪستان جي سياسي تاريخ ۾ جمهوريت هميشہ هڪ جدوجهد جو ٿلو رهيو آهي. ڪڏهن آمريتن ان کي ميساري ڇڏيو. ته ڪڏهن ذاتي مفادن ان کي ڪمزور ڪيو پر ڇڏيڪڏهن اُنهيءَ ڏڳهي تاريخ ۾ ڪجهه ماڻهن کي جمهوريت جو اصل معمار جيو وڃي ته انهن ۾ صدر آصف علي زرداري جو ٿلو سڀ کان اڳ آهي پر اِهي ٿو زرداري صاحب جو ڪردار صرف هڪ سياسي اُڪواڻ جي حيثيت تائين محدود ناهي، بلڪ اُن ڪي هڪ اهڙي سفي، سمجهداري ۽ مفاهمتي اُڪواڻ طور ياد ڪيو وڃي ٿو جنهن ڪرار بدران گاڏهه پولهه. بدلي بدران استحڪام ۽ طاقت بدران آئين کي ترجيح ڏني. 2008ع ۾ جڏهن پاڪستان پيپلز پارٽي حڪومت ۾ آئي، تڏهن ملڪ دهشتگرديءَ، عدالتي بحران ۽ معاشي تباهيءَ ۽ قاتل هو. شهيد محترمہ بينظير ڀٽو جي ڏکوئيندڙ شهادت کانپوءِ سڄو ملڪ ڏڪ ۾ صدمي ۾ هو. پر ان وقت آصف علي زرداريءَ ملڪ کي وفاڦي ۽ انتشار مان ڪڍي، جمهوريت جي واٽ تي واپس آندو. هن پنهنجي قول تي عمل ڪندي ڪجهه چيو هو ته ’پاڪستان ڪهي‘ ۽ اهو رڳو ڄڻاتي نعرو نہ هو بلڪ هڪ پختي سياسي سوچ ۽ سوجهہ بوجهہ جو ثبوت هو. آصف علي زرداري جي قيادت ۾ 18هين آئيني ترميم منظور ٿي، جنهن ملڪ جي سياسي ڍانچي ۾ هڪ تاريخي تبديليءَ آندي. اُن ترميم سان صدر جا گهڻا اختيار واپس پارليمينٽ ڏانهن ڦري ويا. صوبن کي ڀاڱورائي اختيار ۽ آزاديءَ ملي ۽ آمريتن جي دور ۾ ٺهيل سياسي زخم تي مرهم پُڄيو. ويو. فيصلو آصف علي زرداري جي سياسي ذاهب ۽ بصيرت جو وڏو ثبوت هو. جو نہ رڳو هڪان ٻين ٿي پنهنجا اختيار ڇڏيا، پر جمهوريت کي وڌيڪ مضبوط ۽ بااختيار بڻايو. اهو ئي قدم هو جنهن پاڪستان ۾ پهرين پيرو اها روايت وڌي ته هڪ جوڌيلي جمهوري حڪومت پنهنجي آئيني مدي کي مڪمل ڪري ۽ پوءِ ٻاڪاڌيءَ طرح ٻئي جمهوري حڪومت کي اقتدار منتقل ڪري. اهو لمحو ملڪ جي جمهوريت لاءِ پهرين حقيقي استحڪام واري قدم هو جنهن ماڻهن کان سياسي نظام ۾ تسلسل جو احساس پيدا ڪيو زرداري صاحب جي مخالفن اُن کي ’مفاهمت جو بادشاهہ‘ چيو پر حقيقت ۾ اها مفاهمت ئي پاڪستان جي جمهوريت جي مستقبل جي بنياد بڻجي وئي. هن سياست کي دشمني ۽ انتقام جا ميدان بڻائڻ بدلي پيپلز پارٽي جي قيادت هميشہ اهو موقف رکيو آهي ته پوءِ ٻاڪاڌيءَ سان سياسي قوتون آئين جي بالادستي تي متفق ٿي وڃن ته پوءِ ملڪ جي ترقي ۽ ڪي شير ۾ روڪي نہ سگهي. زرداري جي دور ۾ پارليمانٽ تاريخي قانون سازي ڪئي، عدليہ کي آزاديءَ حاصل ٿي. ميڊيا کي نئين وسعت ملي ۽ صوبائي حڪومتن کي فيصلا ڪرڻ ۽ وڌيڪ بااختيار بڻايو ويو. اهي سڀ قدم اُنهيءَ سوچ جي عڪاسي ڪن ٿا، جيڪا زرداري هميشہ پيش ڪئي ته جمهوريت جو تسلسل شخصيتن جي طاقت تي نہ، پر ادارن جي مضبوط ڪيڻ تي ٿيندو. ڏکوئيندڙ ڳالهہ اِها آهي ته پاڪستان هڪ نئين سياسي دور ۾ داخل ٿي رهيو آهي ته اهو مناسب وقت آهي ته ملڪ پيهر اُهڙي سوچ بوجهہ، مفاهمت ۽ جمهوريت جي روايت کي اڳتي وڌائي. جيڪا آصف علي زرداري جي دور ۾ هڪ نئين شروعات طور اُڀري هئي. صدر آصف علي زرداري پيهر هڪ ڀيرو ملڪ ۾ آئيني استحڪام ۽ وفاقي هم آهنگيءَ جي ضمانت ڏيندڙ اُڪواڻ طور ساهمون آيو آهي. ملڪ ۾ 27هين آئيني ترميم بابت جاري بحث پيهر سياسي فضا کي حساس ۽ ڇڪيهر بڻائي ڇڏيو آهي. حڪومت اعلان ڪيو آهي ته هيءَ ترميم جلد پارليمانٽ ۾ پيش ڪئي ويندي، جنهن تحت ڪجهه وفاقي ۽ صوبائي اختيارن، نيشنل فنانس ڪميشن (NFC) ايوارڊ ۽ آرٽيڪل 243 سان لاڳاپيل معاملن تي نظرثاني ۽ تجويز ڏني وئي آهي. هن مجوزہ ترميم بابت جتي ڪجهہ حلقن خدشا ظاهر ڪيا آهن ته شايد هي ترميم 18هين ترميم سان صوبن کي ملندڙ اختيارن کي گهٽائي سگهي ٿي، اتي پيپلز پارٽي هڪ متوازن ۽ اصولي موقف اختيار ڪيو آهي. سينيٽ جي اُڪواڻ جيمڙمين رضا رباني واضح ڪيو آهي ته ڇڪتائن صوبائي خودمختياريءَ کي نقصان پهچايو وڃي ته پيپلز پارٽي اِن جي سخت مخالفت ڪندي. پر ساڳئي وقت صدر آصف علي زرداري ۽ پارٽي قيادت اهو ۽ ڄڻو آهي ته ڇڪتائن هن ترميم جو مقصد آئيني ادارن جي حق ۽ بهتر توازن پيدا ڪرڻ ۽ وفاقي نظام کي وڌيڪ مضبوط ڪرڻ آهي ته پوءِ اِها گاڏهہ بحث، صلاح مشوري ۽ مفاهمت سان طئي ٿي سگهي ٿي. اهو ئي انداز سياست آهي جيڪو پيپلز پارٽي کي ٻين سياسي پارٽين کان الڳ ۽ ممتاز بڻائي ٿو. يعني اصولن سان ڪڏ ڳالهہ پولهہ ۽ اختلاف راءِ ۾ به شراڪت زرداري صاحب جو هي رويو ڏيکاري ٿو ته هو تصادم بدران ڳالهہ، تڪرار بدران اتفاق ۽ طاقت بدران آئين جي بالادستيءَ تي يقين رکي ٿو.

زرداري صاحب جو فلسفو اِهو آهي ته آئين کو جامد (سُڪو ۽ بيحرڪ) ڪتاب نہ آهي، بلڪ هڪ زنده دستاويز آهي، جيڪا ماڻهن جي ضرورتن ۽ وقت جي حالتن مطابق ترقي ڪندي ۽ بدلجندي رهي ٿي. هن جو خيال آهي ته جيڪڏهن ڪا به آئيني ترميم جمهوريت جي ڀاڱيچي کي وڌيڪ بهتر بڻائي ۽ وفاق کي مضبوط ڪري ٿي ته اُن کي رڳو سياسي ضد ۽ تعصب جي نظر ۾ نہ ڪرڻ گهرجي. 2025ع جي سياسي حالتن ۾ آصف علي زرداري جو ڪردار هڪ ٻردبان سنجيدہ ٽالڻ ۽ قومي مفاهمت جي علامت طور ڏٺو پوءِ ويو. هو جاڻي ٿو ته سياسي انتشار، ذاتي مفادن تي ٻڌل سياست ۽ ادارن وچ ۾ ڇڪتائن ملڪ لاءِ زهر قاتل آهن. انهيءَ سبب هو بار بار اهو پيغام ڏيندو آهي ته سياست جو مقصد اقتدار حاصل ڪرڻ نہ، پر عوام جي خدمت ۽ نظام جي تسلسل کي برقرار رکڻ آهي. پيپلز پارٽي صدر جو موجوده ڪردار ۽ ساڳي سوچ جو تسلسل آهي. سندن ۽ حڪومت هلائڻ جي تجربي ڪان وڌي وفاق ۽ پارليمينٽ جي ڪردار تائين. پارٽي هميشہ آئين، جمهوريت ۽ وفاقي هم آهنگيءَ کي اوليت ڏني آهي. آصف علي زرداري جي قيادت ۾ اِها گاڏهہ بلڪل صاف ظاهر آهي ته پيپلز پارٽي ڪنهن به اهڙي ترميم جي مخالفت نہ ڪندي، جيڪا قومي اتحاد، ادارن جي توازن ۽ عوامي ڀلائي ۾ اُمڊي. پر ڏکوڳڻ، پارٽي ڪنهن به اهڙي تبديليءَ کي قبول نہ ڪندي، جيڪا صوبن جي حقن کي لتاڙي يا جمهوريت جي بنيادي اصولن کي ڪمزور ڪري. زرداري صاحب جي سياست جو مرڪز هميشہ اهو رهيو آهي ته طاقت جو سرچشمو عوام آهي ۽ جمهوريت تڏهن ٿي مضبوط ٿيندي، جڏهن فيصلا ذاتي مفادن بدران قومي مفاد ۽ ڪيا ويندا. پاڪستان اڄ جنهن سياسي جوارهي تي بيٺو آهي، اُتي آصف علي زرداري جي ٻاڪيسي صبر مفاهمت ۽ آئيني تسلسل کي اهو رستو آهي، جيڪو ملڪ کي انتشار، ڇڪتائن ۽ ڏڪيءَ مان ڪڍي ڪامياب استحڪام ۽ سڪون جي راهہ تي آڻي سگهي ٿو زرداري صاحب ڪيترائين ڀيرا اهو چيو آهي: ’جمهوريت جو وڻ رت، قربانيءَ ۽ وقت ڪهي ٿي ڇڪتائن اسان هر دفعي اِن ڳالهہ کان ڊڄندا رهي ٿا ته ڪڏهن نہ مضبوط ۽ چالو وارو نہ ٿيندو‘ اڄ جڏهن ملڪ ڪي پيرو ٻيهر سياسي ۽ معاشي بحران کي منهن ڏئي رهيو آهي، تہ هي جملا اُڃڻ کان ۽ وڌيڪ معنيءَ خيز ۽ سچا لڳن ٿا. پاڪستان کي اهڙن ڏينهن ۾ سمجهداري اُڪواڻن جي ضرورت آهي. جيڪي طاقت جي نہ پر نظام جي وفاداريءَ سان ڪم ڪن ۽ جيڪي اقتدار بدران ادارن کي مضبوط بڻائڻ ۾ ڪنهن ڏميواريءَ سمجهن ڪيو ته زرداري صاحب جو نظريو پنهنجي عملي سياست سان اهو فلسفو ثابت ڪيو. پنهنجي اختيارن تان هٿ ڪڍي، مخالفن کي گڏ ويهاري ۽ پارليمينٽ کي فيصلن جو اصل مرڪز بڻايو اهو ئي جمهوريت جو اصل حُسن آهي، جنهي طاقت نہ پر عملداريءَ ۽ قانون جي بالادستيءَ کي مجتا ملي ٿي. جمهوريت جي ڪاميابيءَ رڳو اقتدار جي تسلسل ۾ نہ پر آئيني برداشت، همدرديءَ ۽ ادارن جي احترام ۾ آهي. صدر زرداري جي سياست جو حقيقت کي پاڪستاني قوم جي شعور جو حصو بڻائي ڇڏيو آهي ته جمهوريت جو استحڪام، مفاهمت ۽ اتحاد ۾ آهي. ته ڪي وڃاهست ۽ انتقام ۾. جڏهن به تاريخ پاڪستان جي جمهوريت جي سفر جو ذڪر ڪندي ته آصف علي زرداري جو ٿلو انهن اُڪواڻن ۾ سُنهري اکرن سان لکيو ويندو. جن طاقت بدران آئين کي، سياست بدران استحڪام کي ۽ اختلاف بدران اتحاد کي ترجيح ڏني.

آمريڪا جي فضائن مان

خواب ۾ پٽو ۽ بينظير سان ملاقات: آئين جي چيائڻ تي روح جو احتجاج

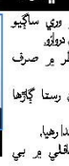

راجا زاهد اختر خانزاده

رات وري لهي آئي نند ۾ وري ساڳيو خال، ساڳيو رونڪو ۽ هڪ ٽمڻ دروازو. هن ذهني خواب جي منظر ۾ صرف نوافقتل ۽ بينظير ٿا هئا.

اُهي ٻه هئا جن جي رت سان رستا ڳاڙها ٿيا.

جن جا سينا گوليون سان ٻوڙي ٽينڊا رهيا.

جيڪي بينظير جي ڪارساڙ تقلي ۾ پي ويا

اُڏا شهيد ٿيا.

۽ پوءِ . . .

اُهي ٻه جڏهن جيڪي ڪنهن مزار جي پويان ڪان اُڀريا. هڪ جوان نڊي ڳهرين نڪاهن وڏو مير مرتضيٰ ڀٽو پيو. نہ گفتن سوال پوءِ اکين ۾ ڏول شاهنواڙ پئو.

مير پنهنجي ڪنڌ لڄو ڪيو:

’ڇا اسان جو رت ان لاءِ وهايو ويو تہ

اچ پارليمينٽ رڳو هڪ رٻڙ اسٽيمپ بڻجي وڃي؟ جا مون پنهنجي پيءُ جي جمهوريت لاءِ جان ڏني؟

۽ اچ ڏسو!

اسين سڀ ساڳي ساڳي باهہ ۾ جلندڙ بيٺا آهيون

شاهنواڙ نور لهجي ۾ چيو:

’مان ته پاڪستان کان پري قتل ڪيو ويس

پر پاڪستان ۾ منهنجي دل ۽ وسيل هو

۽ اچ.. جيڪو آئين لکيو ويو اُهو رُوح کان خالي آهي. صرف طاقت جو تقنو آهي.

ڪارساڙ جي شهيدن خاموشيءَ ۾ ٻه ڳالهيون. سندن زخمن مان رڙيون ٿي نڪتيون هڪ شهيد آسمان ڏانهن اُڏر ڪئي چيو: اسان پنهنجي رت سان اهو آئين لکيو. جيڪو عوام جي هٿن ۾ هجي، نہ وري ڪنهن جي قبضي ۾.

روشنيءَ مان هڪ ٻيو جوڙو ساهمون آيو

اهو جيڪو جنهن پٽو جي ڦاسيءَ تي خودسوزي ڪئي هئي. بنڌ سڌي ويو هو.

پر سندس جذبو اِها زنده هو

هن چيو: ’مون پاڻ کي باهہ ڏني هئي تہ دنيا سمجهي

تہ آئين صرف ڪاغذ نہ بلڪ هڪ حلف آهي هڪ اعتماد آهي ۽ اچ..

اهو آئين فائلن ۾ اُهڙي رت لکيو ويو پيو جڳ

جيڪن ڪنهن ڪمپنيءَ جو ميمو هجي. تاحيات تحفظ ۽ اختيار عدالت لاءِ زبان بند، ۽ عوام لاءِ خاموشي ۽ جو سڀ

هون وات ڪوليل ڪهريو

پر مير مرتضيٰ هڪ ڪني روئيو:

’تہ جڏو تہ اُهان مجبور آهيو تہ جڏو تہ حلقن اهڙيون آهن اسان سڀ ڳالهيون

۽ ماري ويسين پر ڪڏهن ۽ ڪوڙ جي تطار ۾ نہ بيٺاسين

بينظير جي اکين مان ڳوڙها وهي ويا:

’مان ڄاڻان ٿي

اُهہ سڀ سچ پيا جئو ۽ سچ مچ جو تو

جو جيڪرمين رضا ربانيءَ جي قيادت اُڇي منهنجي واٽ ڪئي، پوءِ مون سنهيلي ۽ هاڻ اُهوئي جهڙيو هو جن هٿن ۾ آهي هو اقتدار جو آهي ۽ هو جڏهن ٿو تہ هر قدم جو حساب ٿيندو پر چا صرف اقتدار بچائڻ لاءِ

آئين کي قربان ڪرڻ جائز آهي؟

پوءِ صاحب پيو آسمان ڏانهن ڏنو:

’ياد رکو!

جيڪڏهن توبن سچ نہ لکندين

تہ ڪوڙ تاريخ لکندو

۽ ياد رکا!

جيڪڏهن طاقت هڪ ئي شخ ۾ هميشہ لاءِ اُچي وڃي،

۽ جيڪڏهن صرف فوٽو ۾ ڇپيل رهي

تہ خواب ٽٽندا ناهن

هو موتي ڀيندا آهن

احتجاج بڻجي سوال بڻجي

۽ نيٺ انقلاب بڻجي!

عبرت پوسٽ (اداري جو خط جي متن سان متفق هجڻ ضروري ناهي)

ريڊيو پاڪستان حيدرآباد جو پروگرام، سڪنڊ...

مان 40 سلن ڪان ريڊيو پاڪستان جي مختلف ريڊيو اسٽيشن تان نشر ٿيندڙ پروگرام مسلسل ٻڌندو پيو آهيان پروگرامن بابت راءِ ڏيڻ لاءِ خط لکي پروگرامن ۾ شامل ٿيندو رهيس ريڊيو جا پروگرام ٻڌڻ ۽ خط لکي پروگرامن ۾ شامل ٿيندو ڇهن ڏهاڪن اڳ ڏينهن تان جيڪر ٽيشن جاري آهي هڪ سينئر ريڊيو اسٽر جي حيثيت ۾ ايترو ضرور چوندس تہ ماضيءَ ۾ سنڌ جي سيني ريڊيو اسٽيشن تان نشر ٿيندڙ پروگرامن مان ريڊيو پاڪستان حيدرآباد تان نشر ٿيندڙ پروگرام پسند ڪيا ويندا هئا. ٽاڪيوا براڊ ڪاسٽر ۽ پڙهيل لکيل علمي ۽ ادبي شخصيتون پروگرامن جا ڪمپيئر هوندا هئا.

ريڊيو پاڪستان حيدرآباد تان نشر ٿيندڙ پروگرامن مان به پروگرام تبديليءَ جي ڀاڱيچي تائين پهتل هئا. جنهن ۾ هڪ سنڌي پروگرام ريڊيو پاڪستان حيدرآباد تان نشر ٿيندڙ سيني پروگرامن جا سٺوڻ هوندا هئا پروگرام "سڪنڊ" تمام گهڻو مقبول پروگرام هو ماضيءَ ۾ پروگرام جي مقبوليت جو خاص سبب پروڊيوسڪ ذهين پروڊيوسر ۽ نمايندن علمي ادبي شخصيتون هونديون هيون افسوس سان لکڻو پوي ته روزاني متجهند جي اهر وقت تي نشر ٿيندڙ ماضيءَ ۾ مقبول ترين پروگرام سڪنڊ اُڇاڻ پيشڪار ۽ سنڌي ٻولي، ڪي ڳالهيون ڪندڙ ناهل ڪميونٽي جي هڪان روزاني لڳاتي ڪوشش ڪئي هئي. پر هڪ ئي پيغام نوافقتل ۽ بينظير ۽ صرف هڪ ئي پيغام

راجا زاهد اختر خانزاده

شهيد دريا خان نظاماڻي!

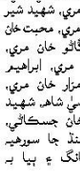

ڦقير حاجن نظاماڻي

رئيس شهيد دريا خان نظاماڻي ولد رئيس ڪرم خان نظاماڻي ولد رئيس حسن خان نظاماڻي.

سوبرهہ مرين سوپ ڪي. ڊل جا هومر وسار

هڪ ٻالڻ، وڏهہ پاڪرين، آڏي وال ۽ ڙو

مڇي تيغ تراوِ مار ۽ مٺاوِ لئين (شاهہ لطيف)

ڪتاب "جنگ نامہ" ۾ ڊاڪٽر بلوچ ليکي ٿو تہ

"ٽالپرن اميرن سنڌ ۾ حڪومت جي نظام کي پختي ڪرڻ بعد ڪابل جي ڪاڻ ڏي ڪاڻ ڏي ڪيڏي، ڇهہ سو ڪلوميٽر سن 1249هہ ۾ افغانن طرفان سنڌ جي اُترين سرحد تي زور پيو ۽ اميرن جي حاڪم نواب عالم خان مري ڪاڪرايور جي بدران ڪيچي سکر ۽ پنهنجو محاذ ڪيو. افغانن جي هدايت الله اُچي ڪيچوٽيءَ ۾ پنهنجو اُڏو جمايو ۽ وجهہ وڏي اُڇرائي ڪري، نواب عالم خان مري، ان حملو ڪيائين ۽ نواب عالم خان شهيد ٿي ويو. نواب عالم خان مري، ۽ جو ٻٽ جهان مري هڪ وڏو بهادر ۽ ياهمت جوان هو. جنهن هدايت الله تي ڇوهڻي ڪئي ۽ هدايت الله مارچي ويو. انهيءَ جي ڪاميابيءَ تي سنڌر خان فوج ماڻهن کي ڇڪي ڪاڪرايور پهتو. نواب عالم خان مريءَ جو ٻيو سنڌر ڪاڪرايور جي سکر ۽ پنهنجو محاذ ڇڏي ڪيو. افغانن جي هدايت الله اُچي ڪيچوٽيءَ ۾ پنهنجو اُڏو جمايو ۽ وجهہ وڏي اُڇرائي ڪري، نواب عالم خان مري، ان حملو ڪيائين ۽ نواب عالم خان شهيد ٿي ويو. نواب عالم خان مري، ۽ جو ٻٽ جهان مري هڪ وڏو بهادر ۽ ياهمت جوان هو. جن

"CLASSIFIED ADVERTISMENT"

کورٹ نوٹیس

عدالت و جناب فیملی جج نمبر II حیدرآباد
فیملی سوٹ نمبر 2009 مورخہ 2025
درخواست صادر شدہ حضرت رحمان زائل مقدر بنام مسٹر شاہد۔ علاقہ۔ جیشل صوبی حیدرآباد۔ یلیشنڈ۔ حکام پت کیلئے

تنڊوآدم لڳ ڪار ۽ بس جو آمهون سامهون ٽڪر، پيرسن سميت 2 ڄڻا اڃل جو شڪار

قيصر گهوٽ بس اسٽاپ وٽ حادثي ۾ 33 ورهين جو مهبنڊر ۽ 70 ورهين جو عبدالغني فوت ٿي ويا

اطلاع ٻي پوليس پهچي ٻنهي لاش ڪنائي تعلقي اسپتال مان ضروري ڪارروائي بعد وارثن حوالي ڪيا

تنڊوآدم (ن ن) تنڊوآدم ويجهو قيصر گهوٽ بس اسٽاپ لڳ ٽرئفڪ ۾ 33 سالن جو مهبنڊر قلعي ڪار ۽ آمهون سامهون ٽڪر ٿي پير جنهن جي نتيجي ۾ ڪار سوار 2 ڄڻا 70 سالن جو عبدالغني ۽ 33 سالن جو مهبنڊر قلعي ڪار ۽ بس سوار 3 ڪن صحيفو

تنڊوآدم: روڊ حادثي ۾ فوت ٿيل عبدالغني ۽ مهبنڊر جو لاش اسپتال ۾ رکيل آهن

بقايا نمبر 3 ڪن صحيفو

سن پرسان اڃاڻل پيرسن جو لاش هٿ

سانجهنڊ (ن ج) سن پرسان واڙن وٽ انڊس هاءِ وي تي موٽر ڀڃي پوليس کي اطلاع ڏنو ته هڪ پيرسن ٿلهي جو هٿ آيو آهي لاش کي اسپتال سانجهنڊ منتقل ڪيو ويو آهي لاش کي سجاڻيءَ واسي الظهر تائين سڃاڻپ نه ٿي سگهي

بقايا نمبر 3 ڪن صحيفو

ٽنڊوآدم ۾ ٽريفڪ حادثو، 2 زخمي

ٽنڊوآدم (ن ن) ٽنڊوآدم ڪراچي روڊ تي ٽرئفڪ حادثو ٿيو جنهن ۾ 2 ماڻهو زخمي ٿيا. زخمين کي اسپتال منتقل ڪيو ويو. ايس ايڇ او ٽنڊوآدم جو چوڻ آهي ته واقعو صبح 8 بجي ٿيو. زخمي ڊرائيور ۽ مسافر کي اسپتال منتقل ڪيو ويو. پوليس واقعي جي تحقيقات شروع ڪري ڇڏيون آهن.

ٽنڊوآدم ۾ ٽريفڪ حادثو، 2 زخمي

ٽنڊوآدم (ن ن) ٽنڊوآدم ڪراچي روڊ تي ٽرئفڪ حادثو ٿيو جنهن ۾ 2 ماڻهو زخمي ٿيا. زخمين کي اسپتال منتقل ڪيو ويو. ايس ايڇ او ٽنڊوآدم جو چوڻ آهي ته واقعو صبح 8 بجي ٿيو. زخمي ڊرائيور ۽ مسافر کي اسپتال منتقل ڪيو ويو. پوليس واقعي جي تحقيقات شروع ڪري ڇڏيون آهن.

ڪاريجاڪر ۾ پ پ شهيد پنو پاران پوليس جي زيادتين خلاف احتجاجي مظاهرو

ڪاريجاڪر سلامت برڦي، ناظم ميمڻ، پرنس، طالب، ناصر ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ احتجاج ڪيو

اڳواڻن برڦي جو لڳ ڀڳ ٻارهن ماڻهن ڪرائي تي آمان بحال ڪرايو ويو: مظاهرين

شاهوبيراڻ (ڪاڙو ڪاڙو) پيپلز پارٽي ضلعي صدر سلامت برڦي، جنرل سيڪريٽري شاهد شاهوبيراڻ ۽ پريس ڪلب ڪاٽين ريلي ڪڍي ڪاڙو پوليس آباد پوليس چڪٽ جي سينڊ زيادتين خلاف پيپلزپارٽي شهيد پنو پاران ضلعي صدر سلامت برڦي، جنرل سيڪريٽري شاهد ميمڻ ۽ پرنس ۽ طالب عبدالله، ناصر شر جي اڳواڻي ۾ عمرائي چوڪ کان پريس ڪلب تائين ريلي ڪڍي ڪاڙو پوليس بقايا نمبر 2 ڪن صحيفو

ڪاڪوريون: شيخ ايازيونیورسٽي ۾ منعقد تقريب ۾ شريڪ مهمان جو ورڻل ڪريف فوٽو

ٻڌين ۾ ساحلي پٽي تي ڀڳيڙهي پڪين جو شڪار تيزي سان جاري، واڌاري لاءِ ڪاوو نند سڏل

روس ۽ سائبيريا ڪان آيل مهمان پڪين جو شڪار جديد هٿيارن ۽ غير انساني طريقن سان ڪيو پيو وڃي

واڌاري لاءِ ڪيتي جي غفلت ۽ مبينا ملي پڇڻ سبب شڪارين کي ڪنٽرول ڪان ٻاهر آزادي ملي

ڦوري طور تي سڌ جي اعلیٰ اختيارين فن مسئلي ملي پڇڻ جو جائزو نوٽيس وري ناهل عملدارن کي برطرفي ڪيو وڃي:ٿلڪيءَ واسي

بدين (ڊ ن بدين جي ساحلي پٽي تي ٻين جي اڳواڻي مهمان پڪين جي نسل ڪشي واڌاري لاءِ ڪيتي ڪاوو نند شڪارين جو سهولتڪار بڻجي ويو سڄي دنيا ۾ واڌاري لاءِ جي تحفظ لاءِ ڪيل واعدا ۽ قانون بدين جي ساحلي پٽي تي انهي ڏڻ ڏينهن وري اهڙي سياري جي سڌ شروع ٿيڻ سان روپ ۾

بقايا نمبر 2 ڪن صحيفو

آر او پلاٽ آپريٽرن پاران پڪا آردر جاري ڪرڻ جو مطالبو

نوٽيفڪيشن موجب ڪڇار 40 هزار پر ملي صرف 32 هزار ڏنل: آپريٽر

لاڪاڻا(ٻيورو رپورٽ) لاڪاڻي ۾ سنڌ آر او رلز پلاٽ ايسوسيئشن ضلعي صدر عبدالرازق صدر، عقيل احمد ڪوريجو جنرل سيڪريٽري خالد مغيري، انارڪيءَ سيڪريٽري ڪيو ته سنڌ حڪومت پاران جاري ڪيل نوٽيفڪيشن موجب ڪڇار 40 هزار پر ملي صرف 32 هزار ڏنل آپريٽر سيڪريٽري عبدالله ميرچت ۽ ٻين لاڪاڻو آر رلز پلاٽ ايسوسيئشن ضلعي صدر عبدالرازق صدر، عقيل احمد ڪوريجو جنرل سيڪريٽري خالد مغيري، انارڪيءَ

بقايا نمبر 8 ڪن صحيفو

ٽنڊو محمد خان ۾ سنڌ ايڪشن ڪميٽي جو 27هين آئيني ترميم خلاف پيدل جلوس، ڌرڻو

ايس يو پي، جسم، جستر، سنڌ اڀاڙگر يونائيٽيڊ فورم پاران ريلي ڪڍي ڦليلي روڊ تي ڌرڻو هيو

27هين آئيني ترميم ملڪ لاءِ ڪارو قانون آهي جنهن قانون مارشل لا جي پاڻ کي تاڙو ڪري ڇڏيو آهي:اڳواڻ

27 سنڌ سبت پوري ملڪ جي عوام کان، صورت ۾ قبول نه ڪندي، خوار دشمن ڪپل آئيني ترميمون ختم ڪرايون

ٽنڊو محمد خان (ن ن) ٽنڊو محمد خان ۾ سنڌ ايڪشن ڪميٽي طرفان 27هين آئيني ترميم جي خلاف احتجاجي پيدل جلوس ، مظاهرو ، ڌرڻي خير سوچب ٽنڊو محمد خان ۾ ڪيو ويو.

عمرڪوٽ لڳ پرائمري اسڪول ٽيچر جو گهر مان ڦاهو ڪاڏل لاش هٿ آيو

ڳوٺ ڪامل ڪلر ۾ 28 سالن جي شينڊ ڪلر ڦاهو ڪاڏل لاش هٿ آيو

اطلاع تي پوليس پهچي لاش ڪنائي اسپتال پهچايو، ڪارروائي بعد وارثن حوالي

تحقيقات جاري آهي، پوسٽ مارٽم رپورٽ اڃڻ بعد ڏڪ ڪارروائي ڪبي: پوليس

عمرڪوٽ (ن ر) عمرڪوٽ ضلعي جي ٻوڙرڦار ڳاڻي جي ڳوٺ ڪامل ڪلر سان 28 سالن جي سرڪاري پرائمري اسڪول ٽيچر شينڊ ڀڙ ڪاهو گهر جو گهر مان ڦاهو ڪاڏل لاش هٿ آيو آهي. پوسٽ مارٽم رپورٽ اڃڻ بعد ڏڪ ڪارروائي ڪبي: پوليس

ڪاڏل لاش هٿ آيو آهي اطلاع تي پوڙ فارم ڳاڻي جي پوليس واقعي ڏانهن روانگي ڪئي ۽ لاش کي پنهنجي تحويل ۾ وٺي پڇا ڳاڇا شروع ڪئي

بقايا نمبر 11 ڪن صحيفو

عمرڪوٽ: ٽيچر جي خلاف احتجاجي پيدل جلوس ۾ شريڪ ماڻهو

ٽنڊو محمد خان ۾ 27 ترميم جي خلاف احتجاج

ٽنڊو محمد خان (ن ن) ٽنڊو محمد خان ۾ سنڌ ايڪشن ڪميٽي طرفان 27هين آئيني ترميم جي خلاف احتجاج ڪيو ويو. احتجاجي مظاهرو ٽنڊو محمد خان جي مين روڊ تي ڪڍيو ويو. مظاهرين 27هين آئيني ترميم کي رد ڪرڻ جو مطالبو ڪيو. سنڌ ايڪشن ڪميٽي جي ڪنوينر ڪامريڊ ڪاڪا ڪريم ڪلهوڙو، ڪامريڈ